

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในพระบรมราชูปถัมภ์ สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์)

ประวัติความเป็นมา

กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมประสบปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับสถานที่จำหน่าย นำนมดิบ ที่รีดได้จากแม่โคนม จึงทำหนังสือกราบบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปี พ.ศ. 2512 เพื่อขอพระราชทานความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว เมื่อความได้ทราบถึงพระเนตรพระกรรณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงได้พยายามที่จะหาทางช่วยเหลือ ซึ่งในช่วงนั้นพอดีกับที่พระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงงานผลิตนมผงขึ้น ที่ภายในบริเวณสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต จึงมีการหารือกันในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องว่าควรจะมีการสร้างโรงงานผลิตนม ผงขึ้นที่ตำบลหนองโพ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2513 นายทวีข กลิ่นประทุม (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรีสมัยนั้น) ได้จัดซื้อที่ดินบริเวณตำบลหนองโพ จำนวน 50 ไร่ ทูลเกล้าฯ ถวายอีกเป็นเงิน 400,000 บาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งคณะกรรมการสร้างโรงงานขึ้น และให้ ม.ร.ว.เทพฤทธิ์ เทวกุล เป็นผู้ออกแบบ โดยได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อการก่อสร้างเพิ่มจากเงินที่มี ผู้ทูลเกล้าฯ ถวายอีกเป็นเงิน 1,002,000 บาท

ในระหว่างการก่อสร้างโรงงานผลิตนมผงกลุ่มผู้นำเกษตรกรตำบลหนองโพ และเขตใกล้เคียงได้ขอความช่วยเหลือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรีใน ขณะนั้นคือ นายจรูญ วัฒนากาน ให้ช่วยติดต่อหาผู้รับซื้อน้ำนมดิบ จนกระทั่งได้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตกลงเป็นผู้รับซื้อ โดยเกษตรกร ผู้เลี้ยงโคนมกลุ่มจัดตั้งศูนย์รวมนมหนองโพขึ้น เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2513 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการและทุนของกลุ่มเกษตรกร เป็นทุนในการก่อสร้างอาคารศูนย์รวมน้ำนม ต่อมาเกษตรกรสมาชิกของศูนย์รวมนมหนองโพ จำนวน 185 คน ได้เข้าชื่อกัน จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ในวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2514 โดยใช้ชื่อ "สหกรณ์โคนมราชบุรี จำกัด" เป็นสหกรณ์ประเภทบริการ

โรงงานผลิตนมผง สร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2515 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2515 ได้รับพระราชทานชื่อ "โรงงานนมผงหนองโพ" โดยให้บริหารงานในรูปบริษัทจำกัด ใช้ชื่อว่า "บริษัทผลิตภัณฑ์นมหนองโพ จำกัด" พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงถือหุ้นใหญ่ของบริษัท และได้รับพระราชทานเงินเดือนไว้ด้วยว่าบรรดาเงินกำไรสุทธิที่คณะกรรมการ บริษัทประกอบด้วยบริษัทหาได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้นไม่มีการแบ่งกำไรให้แกผู้ถือหุ้น แต่ให้บริษัทนำกำไรสุทธิส่วนหนึ่งเข้ากองทุนสะสมเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา ของบุตร ธิดา สมาชิกของกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม และสมาชิกซึ่งเป็นผู้ส่งน้ำนมดิบให้แก่โรงงานเป็นประจำ

ต้นปี พ.ศ. 2516 ได้มีการเริ่มต้นผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ขึ้นเป็นครั้งแรก และในวันที่ 25 ธันวาคม ปีเดียวกัน สหกรณ์โคนมราชบุรี จำกัด ได้ขอจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็น "สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด" เป็นสหกรณ์ประเภทการเกษตร ประมาณกลางปี พ.ศ. 2517 คณะกรรมการบริหารผลิตภัณฑ์นมหนองโพ จำกัด ได้พิจารณาเห็นว่าการผลิตนมผงด้วยเครื่องจักรที่มีอยู่ในขณะนั้น ไม่มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ ต้นทุนแพงมาก อีกทั้งผลิตภัณฑ์นมที่ผลิตได้ยังไม่ถูกหลักมาตรฐานสากลนัก คณะกรรมการบริษัทจึงมีมติให้ก่อสร้างโรงงานผลิตนม

หลังใหม่ขึ้น ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงงานนมผงเดิม โดยกู้เงินจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจำนวน 8,000,000 บาท เพื่อเป็นค่าก่อสร้าง ค่าจัดซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ใหม่ต่อมาเมื่องานของสหกรณ์ฯ เจริญก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์สมาชิกของสหกรณ์ฯ ต่างมีความเข้าใจในหลักสหกรณ์ และดำเนินกิจการของสหกรณ์ฯ ได้ดี ถูกต้องตามหลักของสหกรณ์ และมีหลักฐานมั่นคงแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนทรัพย์สินทั้งหมดของบริษัทผลิตภัณฑ์นมหนองโพ จำกัด พร้อมด้วยโรงงานผลิตนมผงให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด ตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา และนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ ทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อรวมกิจการเข้าด้วยกันแล้ว สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด ได้ย้ายสถานที่ทำการมาอยู่ในบริเวณโรงงานนมผงของบริษัทเดิม

การก่อสร้างและติดตั้งเครื่องจักรในโรงงานผลิตนมหลังใหม่ ได้ต่อเนื่องมาในระยะที่โอนกิจการ ดังนั้น สหกรณ์โคนมหนองโพฯ ในปี พ.ศ. 2519 สหกรณ์โคนมหนองโพฯ ได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 8,000,000 บาท มาดำเนินการก่อสร้างโรงงาน ผลิตนมดังกล่าวจนกระทั่งการก่อสร้างมาแล้วเสร็จใน ปี พ.ศ. 2520

อาคารโรงงานผลิตนมหลังนี้มีชื่อว่า "อาคารเดชสหกรณ์ ม.ล.เดช สนิทวงศ์" เพื่อเป็นที่ระลึกแก่ ม.ล.เดช สนิทวงศ์ ผู้เป็นประธานกรรมการบริษัทผลิตภัณฑ์นมหนองโพ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ที่อุทิศกำลังใจและกำลังกายดำเนินการอย่างดีที่สุด หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเอาพระทัยใส่ในกิจการและทุกข์สุข ของสมาชิกสหกรณ์โคนมหนองโพฯ อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2521 ได้พระราชทานเงินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายจำนวน 129,000 บาทเศษ เพื่อจัดตั้งมูลนิธิพระบรมมัยปกเกล้า (ในพระบรมราชูปถัมภ์) จุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่บุตรหลานสมาชิก ต่อมาได้มีการดำเนินการก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์โคนมหนองโพ จากแนวพระราชดำริที่จะให้จัดหาสถานที่ซึ่งเป็นที่จัดเก็บรวบรวมเครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิตนมในอดีต เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ใช้เป็นสถานที่ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม พร้อมกันนั้นได้พระราชทานเงินซึ่งมีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายจำนวน 960,000 บาท ได้รับพระราชทานชื่อว่า "อาคารเทพฤทธิ์ เทวกุล"

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ทางสหกรณ์โคนมหนองโพฯ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายหุ้้นแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวน 45,999 หุ้้น หุ้้นละ 100 บาท เป็นมูลค่า 4,599,900 บาท ในปี พ.ศ. 2533 และต่อมาในวันที่ 1 กรกฎาคม 2534 สำนักพระราชวังได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับดอกผลของหุ้้นทูลเกล้าฯ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ดอกผล อันเกิดจากหุ้้นดังกล่าวเป็นประโยชน์แก่สมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนการศึกษาค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมและอุตสาหกรรม

สหกรณ์โคนมราชบุรี จำกัด ได้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์การบริการ เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2514 และได้รับจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด ประเภทสหกรณ์การเกษตร หมายเลขทะเบียน 178/11671 เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2516 ต่อมาสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด ได้รวมกิจการกับบริษัทผลิตภัณฑ์นม จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) เมื่อปี พ.ศ. 2518 จากนั้นเป็นต้นมา จึงใช้ชื่อว่า สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) จนถึงปัจจุบัน (สมาชิกแรกตั้ง 185 คน) ที่ตั้ง 119 หมู่ 3 ต.หนองโพ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี โทร. 032-389038-9, 389234-50 โทรสาร 032-389089, 351943

สหกรณ์ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวบรวมผลผลิต ผลิตและจำหน่าย อาหารสัตว์ ให้บริการและส่งเสริมการเกษตร รวบรวมผลผลิต (โรงสี) แปรรูปน้ำนมดิบ, ข้าวสาร สามารถบริการสมาชิกสหกรณ์ได้อย่างทั่วถึง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2538 สหกรณ์ได้รับคัดเลือก เป็นสหกรณ์ดีเด่น ประเภทสหกรณ์การเกษตรระดับประเทศ

ปัจจุบันสหกรณ์โคนมหนองโพฯ ได้ดำเนินกิจการมาเป็นเวลากว่า 40 ปีแล้ว ซึ่งตลอด ระยะเวลาที่ผ่านมา ทางสหกรณ์แนวพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยตลอด สหกรณ์โคนมหนองโพฯ สามารถผลิตผลิตภัณฑ์นมพาสเจอร์ไรส์ และผลิตภัณฑ์นม ยู.เอช.ที. จำหน่ายไปได้ทั่วประเทศ

หน่วยงานรับผิดชอบ คือ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดราชบุรี

